

VŠB TECHNICKÁ
UNIVERZITA
OSTRAVA

FAKULTA
ELEKTROTECHNIKY
A INFORMATIKY

KATEDRA
INFORMATIKY

Základy informačních technologií

Ing. Michal Radecký, Ph.D. MBA

Internet

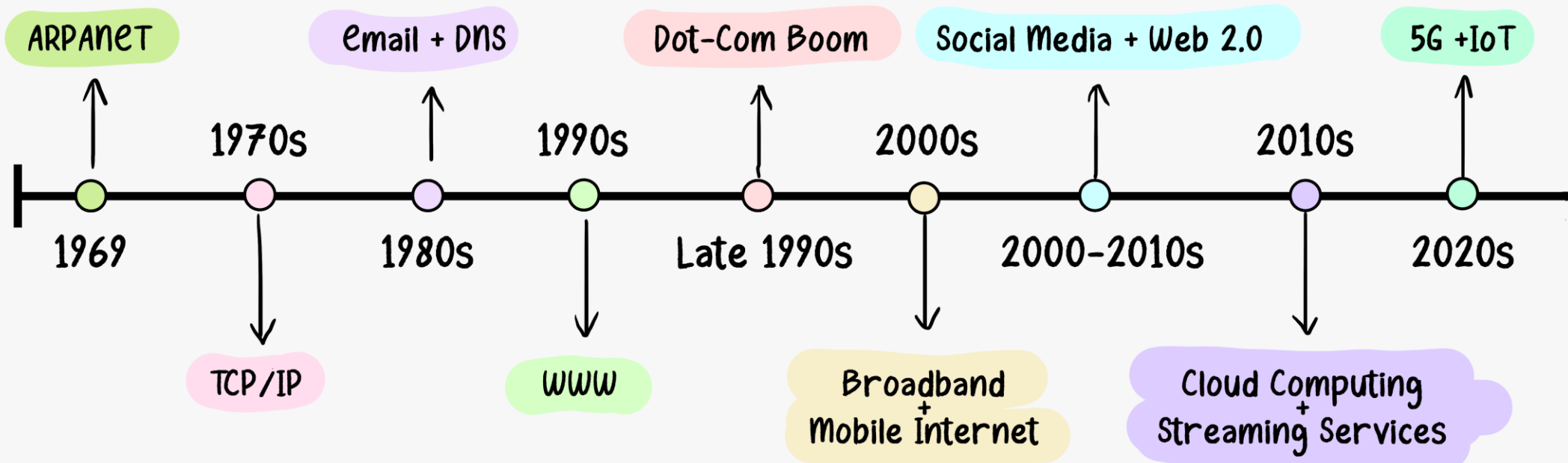

Co je to Internet

- Internet je souborem technických prostředků umožňující šířit data v elektronické podobě po celém světě, a to bez omezení typu a obsahu.
- Internet je celosvětová, veřejně přístupná množina navzájem propojených počítačových sítí, které přenášejí data prostřednictvím „přepínání paketů“ (packet switching).
- Internet je „sít sítí“ (network of networks), kdy tyto vnitřní sítě nemusí být postaveny na IP protokolech (AppleTalk, IPX/SPX, atd.)
- **Internet je komunikační prostor pro výměnu, získávání a publikování informací, bez ohledu na jejich původ, formu či jazyk.**
- Internet vs. Web

Historie Internetu

Internet Evolution Timeline

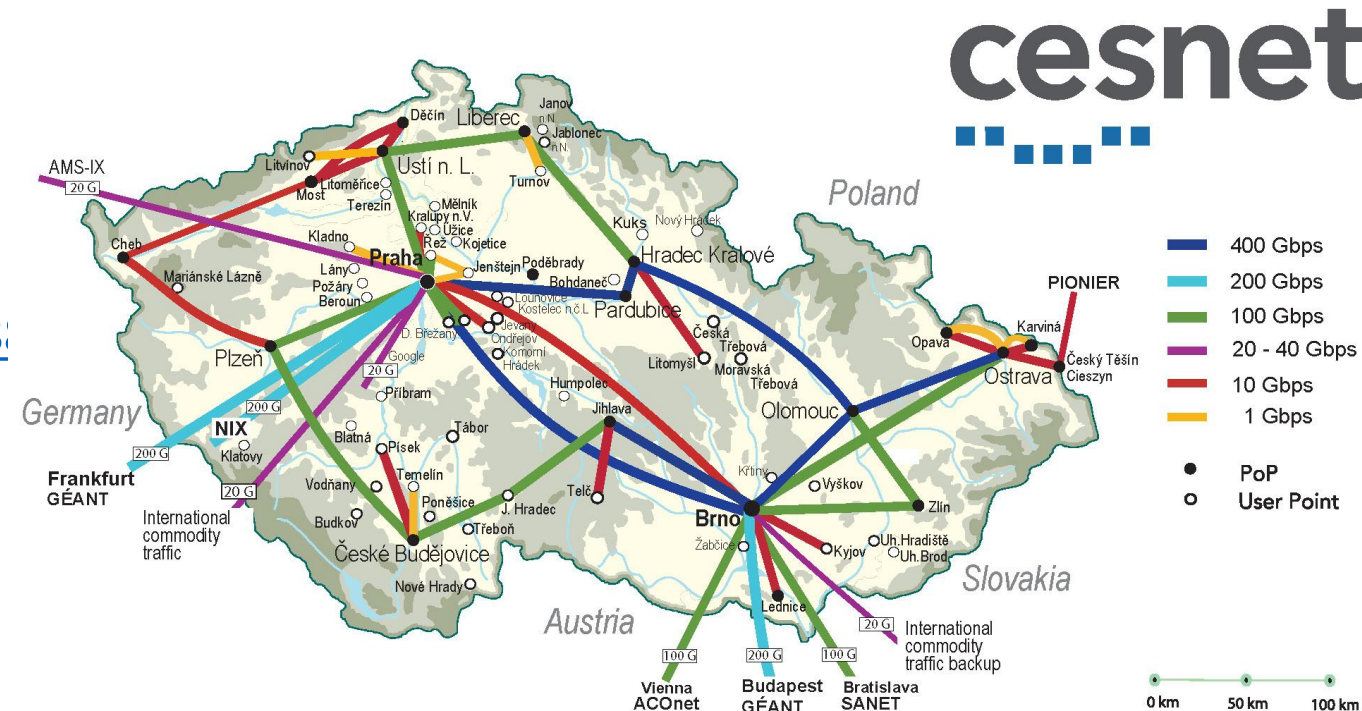

<https://www.youtube.com/watch?v=9hIQjrMHTv4>, <https://www.youtube.com/watch?v=VPToE8vwKew>

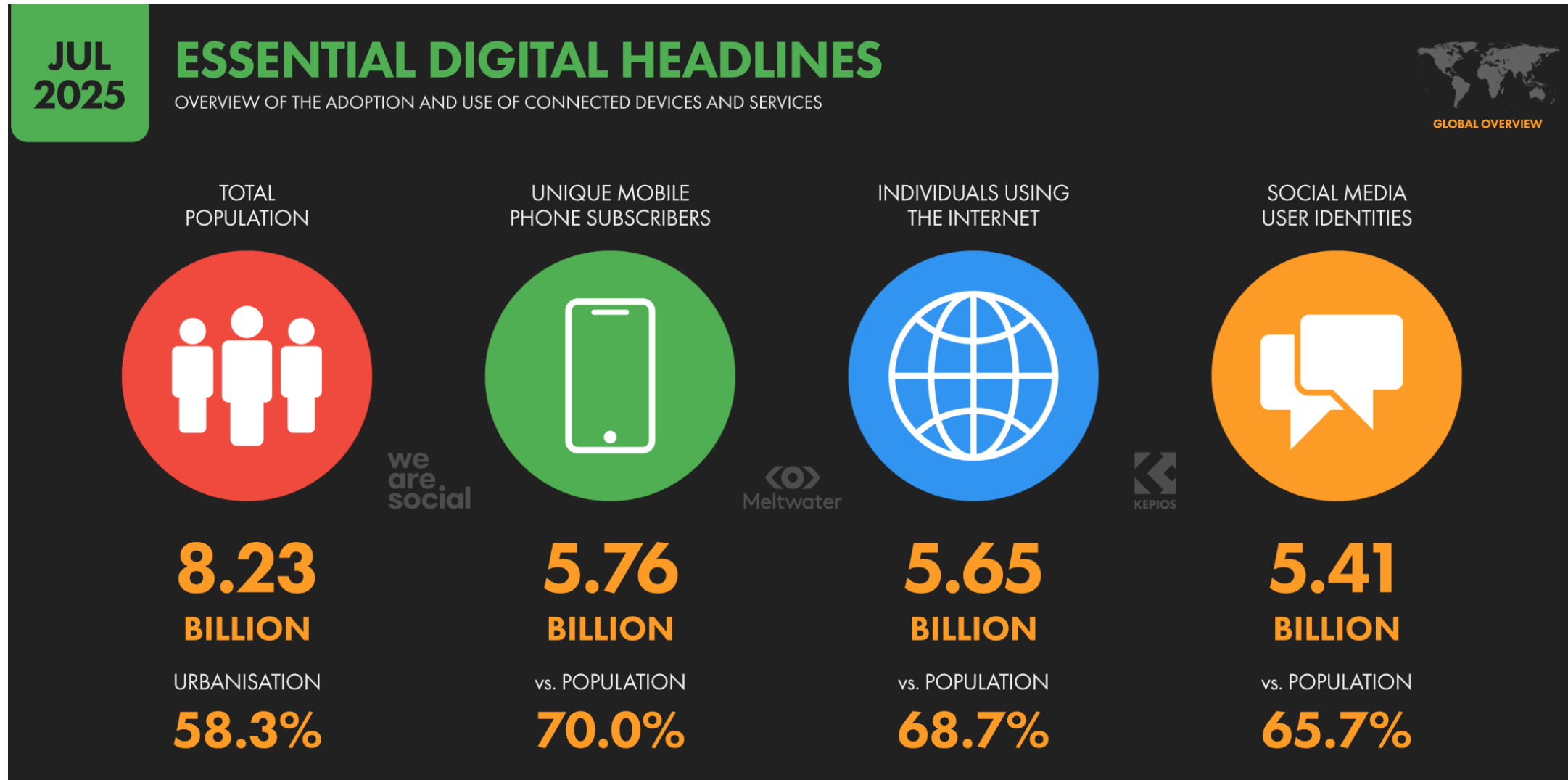

Historie Internetu v „česku“

- **70. léta** - historické začátky budování počítačové sítě
- **1990** - ČVUT připojena do sítě EARN (9600 bitů/s)
- **13. únor 1992** – formální připojení Československa k internetu (jeden stroj)
<https://www.zive.cz/clanky/internet-poprve-v-cesku/sc-3-a-186127>
páteřní síť mezi univerzitami (CESNET)
- **1994** - komercializace mimo akademickou doménu, první webové stránky
- **1995** – začátek internetu v České republice pro veřejnost a firmy, první int. Kavárna
<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1011628>
- **1996** – seznam.cz (google.com až 1998)
- **1999** – z „experimentálního“ prostředí do masového využití (vytáčené připojení, mobilní operátoři, portály, eshopy, atd.)

Dnešní Internet

Pojmy a technologie

IP adresa

- identifikace uzlu v počítačové síti (v rámci síťové vrstvy (3) OSI modelu, IP protokol)
- IPv4 (32 bit), IPv6 (128 bitů)
- veřejná vs. privátní adresa
- DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol)
- Speciální typy adres (adresa sítě/gateway, broadcast, localhost, rezervované adresy, atd.)

MAC adresa (Media Access Control adresa)

- Jedinečný identifikátor síťového zařízení na spojové (2) vrstvě OSI modelu
- Pro směrování v rámci lokální sítě (LAN)
- 48 bitů (identifikátor výrobce + sériové číslo zařízení)

Router (směrovač)

- Propojuje různé sítě pomocí IP adres, 3. vrstva
- Směřuje provoz mezi sítěmi

Switch (přepínač)

- Propojuje různé zařízení v rámci lokální sítě (LAN), 2. vrstva
- Směřuje provoz v síti na konkrétní zařízení

IPv4	vs.	IPv6
Deployed 1981		Deployed 1998
32-bit IP address		128-bit IP address
4.3 billion addresses Addresses must be reused and masked		7.9x10 ²⁸ addresses Every device can have a unique address
Numeric dot-decimal notation 192.168.5.18		Alphanumeric hexadecimal notation 50b2:6400:0000:0000:6c3a:b17d:0000:10a9 (Simplified - 50b2:6400::6c3a:b17d:0:10a9)
DHCP or manual configuration		Supports autoconfiguration

IP Address vs. MAC Address

Feature	IP Address	MAC Address
Definition	Unique identifier for network devices	Unique identifier for NICs
Purpose	Routes data between networks	Identifies local network devices
Format	IPv4: 192.168.1.1 IPv6: 2001:db8::1	00:1A:2B:3C:4D:5E
Assignment	By DHCP or manual	By manufacturer
Scope	Public or private	Local network only
Changeability	Dynamic or static	Permanent (hardware-based)
OSI Layer	Network Layer (Layer 3)	Data Link Layer (Layer 2)

Pojmy a technologie

ISP (Internet Service Provider)

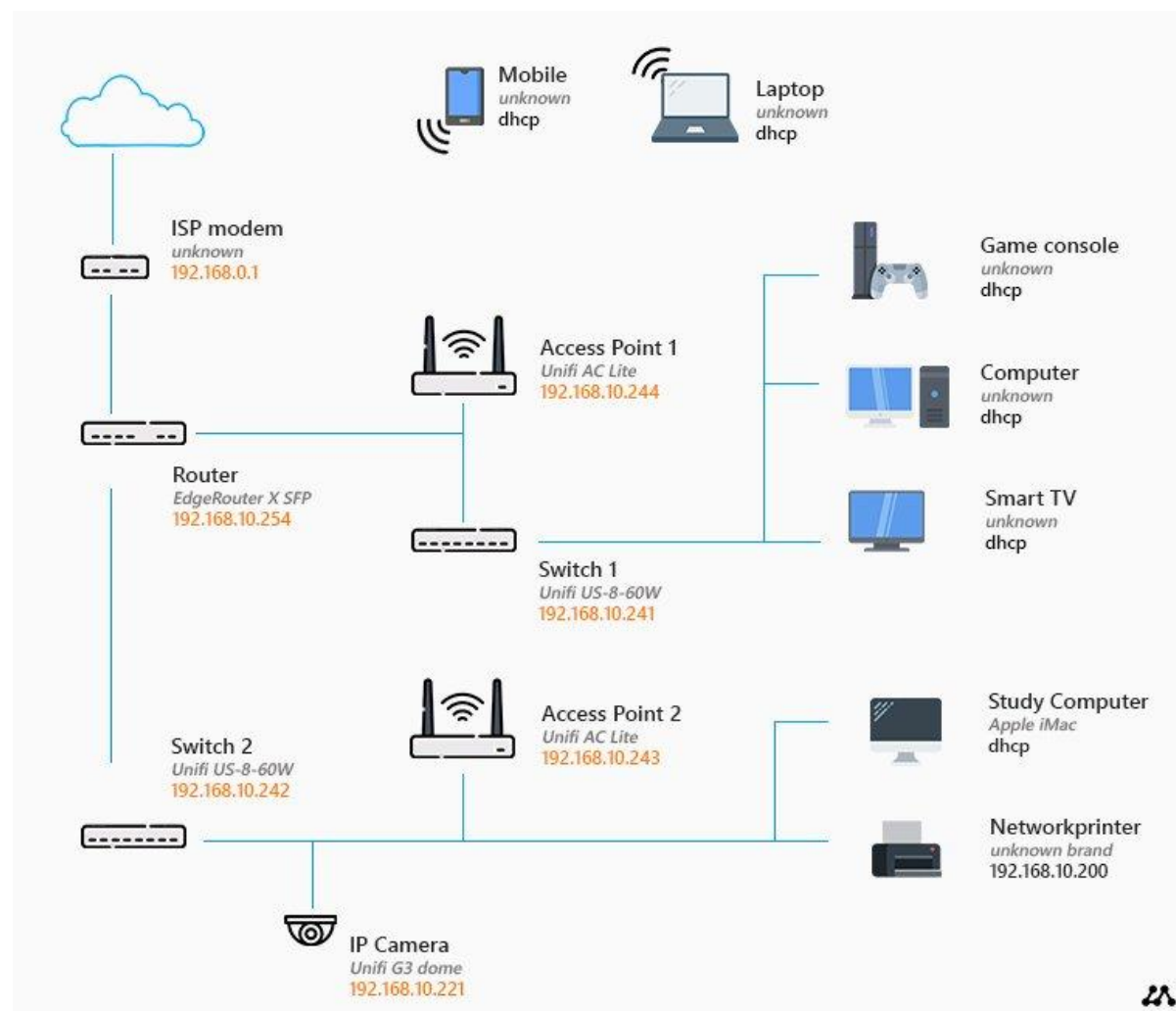
- Poskytovatel internetového připojení na komerční bázi
- Využívá různé technologie (optika, rádiový signál, satelity, atd.)
- Poskytuje IP adresu (může/nemusí být veřejná)

Firewall

- Bezpečnostní prvek v rámci počítačových sítí
- Může být samostatný (SW, HW) nebo součást jiných síťových prvků
- Úkolem je monitorovat a blokovat nebezpečné aktivity na základě pravidel nebo analýzy provozu

Wifi MESH síť

- Soustava více přístupových bodů (AP), které spolupracují a vytvářejí jednu společnou Wi-Fi (SSID - Service Set Identifier) s plynulým pokrytím celého prostoru.
- Lepší pokrytí a roaming
- Součást komplexních systémů (Unifi, OneMesh, atd.)
- Možnost bezdrátového propojení mezi AP

Pojmy a technologie

Doména

- Čitelná a srozumitelná adresa na internetu, která odpovídá IP adrese (nejen)
- TLD (Top Level Domain), Správci domén, registrátoři

DNS (Domain Name System)

- Globální systém, který převádí domény na IP adresy (a obráceně)
- DNS resolver (ISP, 8.8.8.8), TLD servery, Autoritativní servery, DNS cache

URL (Uniform Resource Locator)

- Adresa umístění konkrétního zdroje na internetu

scheme: `[a-z][a-z0-9+.-]*` — possibly registered with IANA

“:” — just about the only thing that’s guaranteed to be there

“/” — if an “authority” is used, you get two forward slashes here

an optional “path” (with all sorts of weird edge cases)

an optional, not well-defined “query”

an optional “authority” consisting of:

optional “userinfo”: `[a-z0-9_~!$%&'()*;=:+]*`

“host” subcomponent: `hostname | IPv4 address | “[IPv6 address]”`

optional port: `[0-9]*`

an optional fragment: `[a-z0-9_~!$%&'()*;=:+@?/-]` (web browsers don’t usually send this.)

Example URL: `https://jschauma:hunter2@www.netmeister.org:443/blog/urls.html?q=s&q2=a+b;q3=sp%0Ace#top`

What is a domain name?

The adress of your website

https://www.nicewebsite.com

prefix

sub-domain

name

extension

domain name

DNS Record Types – Quick Reference Table

Record Type	Purpose	Example	Usage in 2025	TTL Range
A	Maps to IPv4	example.com → 192.0.2.1	Hosting	300-86400
AAAA	Maps to IPv6	example.com → 2001:db8::1	Future-proof hosting	300-86400
CNAME	Alias	www → example.com	Subdomain pointing	300-43200
MX	Mail	10 mail.zoho.com	Email routing	600-86400
TXT	Security	SPF, DKIM, DMARC	Verification	300-86400
NS	DNS authority	ns1.namecheap.com	Domain control	86400
SOA	Metadata	N/A	DNS replication	3600-86400
SRV	Services	_sip._tcp SRV	VoIP	300-43200
PTR	Reverse DNS	IP → domain	Email trust	Set by host
CAA	SSL authority	letsencrypt.org	SSL control	86400
DNSKEY / DS	DNSSEC	Auto-managed	Security	3600
NAPTR	Regex	Telecom ENUM	VoIP	3600
TLSA	TLS binding	With DANE	Cert validation	300-3600

Pojmy a technologie

Protokoly TCP, UDP

- Protokoly pro přenos dat na transportní vrstvě (4) vrstvě
- TCP: spolehlivý a spojový (HTTP, FTP, SMTP, POP3, atd.)
- UDP: nespolehlivý a bezspořový (stream, online hry, DNS)

Protokoly HTTP, FTP, SSH

- Protokoly pro komunikaci v rámci konkrétních služeb na aplikační (7) vrstvě
- HTTP (HyperText Transfer Protocol): přenos dat pro web, HTTP/3 (QUIC/UDP)
- FTP (File Transfer Protocol): přenos souborů
- SSH (Secure Shell): vzdálené připojení

Protokol HTTPS

- Zabezpečené varianta protokolu HTTP (port 443 vs. 80)
- Dnes v podstatě standard v rámci požadavků prohlížečů
- Šifrování dat, autentizace serveru, integrita (SSL, TLS protokoly)

Pojmy a technologie

RFC Dokument (Request For Comment)

- Dokumenty, které definují standardy, protokoly a technologie pro internet a počítačové sítě.
- Každý RFC dokument má jedinečné číslo (např. RFC 791 = IPv4, RFC 8446 = TLS 1.3, RFC 3339 = formát pro datum) a jsou volně dostupné (<https://www.rfc-editor.org>). Dnes více než 9000 dokumentů.
- Není vždy standard – některá RFC jsou jen návrhy, doporučení, informace, některá se stanou oficiálními internetovými standardy.
- RFC vydává organizace IETF (Internet Engineering Task Force).

Organizace IETF (Internet Engineering Task Force)

- Vývoj a standardizace internetových protokolů a technologií (HTTP, TCP/IP, DNS, TLS, IPv6, atd.).
- Nezisková, otevřená komunita technických expertů a dobrovolníků.

Organizace ICANN/IANA (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers/Internet Assigned Numbers Authority)

- Správa doménových jmen (DNS) a přidělování top-level domén (TLD), přidělování identifikátorů (porty), správa kořenových DNS záznamů

IAB (Internet Architecture Board)

- Dohled nad architekturou internetu a směřování rozvoje standardů, poskytuje vedení a doporučení pro IETF a další technické pracovní skupiny.
- Posuzuje technické návrhy a standardy (RFC) z hlediska architektury internetu, formálně vydává RFC dokumenty.

W3C (World Wide Web Consortium)

- Vývoj a standardizace technologií pro web (HTML, CSS, XML, SVG, JavaScript API, DOM...).
- Zajišťuje interoperabilitu webových prohlížečů a aplikací.
- Nezávislá mezinárodní organizace.
- <https://w3schools.com>

Problémy dnešního Internetu

- **Nedostatek IP adres IPv4**
  - 32bitů = 4 miliardy veřejných IP adres
  - rozdělení adres do tříd, plýtvání v přidělování
  - CIDR (beztrždní přidělování), NAT (překlad adres na privátní adresové prostory)
- **Správa, údržba a architektura internetu**
  - interoperabilita a standardizace, dodržování standardů
- **Nedostatečné možnosti doménových jmen (DNS)**
  - národní znakové sady, větší počet TLD
- **Rychlost, kvalita a dostupnost internetového připojení**
- **Multimediální data a jejich přenos** (objem dat, rychlost, kvalita služeb)

Problémy dnešního Internetu

- **Vyhledávání informací**
  - Jak vyhledáváme
  - Důvěryhodnost a kvalita, zdroje informací
- **Obsah a jeho svoboda vs. cenzura**
- **Bezpečnost a autorizace**
  - Vlastního technického připojení
  - Přenosu dat
  - Poskytovaných služeb (MFA)
- **SPAM, reklama, nevyžádané informace**
- **Zákony, právo a duševní vlastnictví**
- **Soukromí uživatelů, anonymita a ochrana identity**
- **„Internetová“ etika a sociální aspekty**
- **Cybercrime**

https://www.ted.com/talks/mikko_hypponen_fighting_viruses_defending_the_net

<https://www.netflix.com/cz/title/81254224>
(The Social Dilemma)

Budoucnost Internetu

- **Optické síťování a rychlý mobilní internet**
- **Unifikační protokol IP**
- **Embedded systémy a zařízení s konektivitou (IoT), integrace do „laického“ života**
- **Mobilní aplikace (ne nezbytně nativní), mobilní internet**
- **Důraz na bezpečnost**
- **Přenos multimediálních dat**
- **Sémantický web, Web x.0 (webové stránky?)**
- **Sociální sítě**
- **Umělá inteligence (AI)**
- **Řízení obsahu, regulace a neutralita Internetu (?)**
- **Ekosystémy, cloudová řešení a služby**
- **Blockchain**
- **Generační vývoj (Z, Alfa)**

Budoucnost Internetu (Gemini)

Budoucnost internetu se bude vyznačovat **hlubším a inteligentnějším propojením** s naším životem, kde už nebude jen nástrojem, ale stane se **inteligentním ekosystémem**. Mezi klíčové trendy patří:

Klíčové body

- **Všudypřítomná AI:** Umělá inteligence (AI) se stane páteří internetu. Bude se starat o **hyper-personalizaci** obsahu, generovat texty a obrázky a umožní nám interakci pomocí **hlasových a přirozených jazykových příkazů**.
- **Internet věcí a chování (IoB):** Zatímco **Internet věcí (IoT)** propojí zařízení v naší domácnosti, **Internet chování (IoB)** bude analyzovat data z těchto zařízení, aby pochopil a předpověděl naše návyky.
- **Pohlující zážitky (AR a VR):** Virtuální a rozšířená realita už nebudou jen pro hry, ale stanou se součástí každodenního života. Umožní nám pracovat, nakupovat a komunikovat v nových, **virtuálních prostorech (Metaverse)**.
- **Decentralizace a soukromí (Blockchain):** Technologie, jako je **blockchain**, budou hrát klíčovou roli v přechodu k decentralizovaným sítím (**Web3**). To uživatelům poskytne větší kontrolu nad jejich daty a umožní vznik digitálního vlastnictví (např. NFT).

Závěr

Internet se promění z platformy, kterou aktivně používáme, v **chytré, interaktivní prostředí**, které nám bude neustále asistovat. Tyto změny přinesou obrovské možnosti, ale také vyzvou k řešení etických otázek a rizik spojených s bezpečností a soukromím. Jednoduše řečeno, internet bude **mnohem inteligentnější, ale zároveň složitější** a bude vyžadovat nové přístupy k digitální bezpečnosti a ochraně dat.

Budoucnost Internetu (ChatGPT)

Budoucnost internetu je fascinující téma a záleží na tom, jaké aspekty máme na mysli – technologické, společenské, ekonomické či bezpečnostní. Shrnu ti to do několika hlavních trendů a směrů:

1. Rychlejší, chytřejší a propojenější síť

- **6G a nové komunikační standardy:** Po 5G se očekává 6G, které umožní rychlosti v řádu terabitů, extrémně nízkou latenci a propojení miliard zařízení.
- **Edge computing a decentralizace:** Výpočetní výkon se bude více přesouvat blíže k uživatelům, což zrychlí reakce aplikací a sníží zatížení centrálních serverů.

2. Web 3.0 a decentralizace

- **Blockchain a decentralizované aplikace:** Internet bude více orientovaný na uživatele než na korporace. Lidé si budou více kontrolovat svá data, identitu a digitální aktiva.
- **Tokenizace a ekonomika dat:** Přímé odměny za sdílení dat nebo účast v komunitách (např. kryptoměny a NFT).

3. Umělá inteligence integrovaná do internetu

- **Personalizace a predikce:** AI bude nejen doporučovat obsah, ale i automaticky tvořit informace, články, videa, hudbu či software.
- **Rozšířená realita a virtuální asistenti:** AI bude fungovat jako inteligentní rozhraní mezi člověkem a online světem, zpracovávat komplexní úkoly a komunikovat přirozeně.

4. Rozšířená a virtuální realita (AR/VR)

- **Metaverse a 3D internet:** Internet už nebude jen 2D stránky – bude to prostor, kam lidé vstoupí, obchodují, učí se nebo komunikují ve 3D prostředí.
- **Digitální dvojčata a simulace:** Firmy i města budou simulovat realitu v digitálním světě pro plánování, trénink nebo marketing.

5. Bezpečnost a ochrana soukromí

- **Šifrování a ochrana dat:** Rostoucí počet kybernetických útoků donutí k lepší ochraně soukromí.
- **Regulace internetu:** Mohou vznikat nové zákony a standardy pro správu dat, AI a obsah (např. Evropský přístup k digitálním právům).

6. Internet věcí (IoT) a propojený svět

- **Chytré domácnosti, města a doprava:** Každý objekt bude online, propojený a sbírající data pro efektivnější fungování.
- **Automatizace a prediktivní systémy:** Od dopravních systémů po zdravotnictví – internet bude mozek mnoha každodenních procesů.

💡 **Shrnutí:** Internet se bude měnit z „webu informací“ na „web inteligence a propojení“, kde se fyzický, digitální a AI svět prolínají. Bude rychlejší, bezpečnější a více orientovaný na uživatele, ale zároveň vzniknou nové výzvy v ochraně soukromí, regulaci a etice.